

2006-01-27

B E S L U T

Fondifond AB
Att. Olof Asvelius
Karlavägen 100A, 5 tr
104 51 STOCKHOLM

FI Dnr 05-7518-342

Återkallelse av tillstånd

Beslut (att meddelas den 30 januari 2006, kl. 13.00)

1. Finansinspektionen återkallar Fondifond AB:s (556567-7431) tillstånd med stöd av 43 § första stycket 2, lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Återkallelsen avser Fondifond AB:s tillstånd att bedriva fondverksamhet och annan näringsverksamhet enligt 3 och 11 §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder som meddelades den 19 december 2001.

2. Beslutet i punkt 1 ska gälla omedelbart.

3. Fondifond AB ska senast den 28 februari 2006 till Finansinspektionen inkomma med uppgifter om att den tillståndspliktiga verksamheten har avvecklats. Uppgifterna ska vara bekräftade av fondbolagets revisor.

Överklagande sker till kammarrätten, enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Fondifond AB (fondbolaget) har sedan 2001 haft tillstånd att bedriva fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder (LVF). Fondbolaget har tillstånd att förvalta fyra så kallade nationella fonder (fonder som fått undantag från de placeringsregler som annars gäller för värdepappersfonder).

Finansinspektionen har i sin tillsyn av fondbolaget noterat en rad brister i fondbolagets verksamhet och organisation. Fondbolaget har sedan starten år 2001 i princip inte kommit igång med sin verksamhet och har inte haft en fullgod organisation bland annat vad avser intern kontroll och uppföljning. På en rad punkter har fondbolaget också brustit i den administrativa hanteringen. Det är fråga om brister i rapporteringen, i informationsmaterial och i kommunikationen med Finansinspektionen. Sammantaget ger dessa brister en bild av ett fondbolag som misslyckats med att skapa en livskraftig organisation.

Fondbolaget har under ärendets gång presenterat en rad åtgärder som har vidtagits för att förbättra organisationen och eliminera bristerna i rapportering m.m. En del av dessa åtgärder har förbättrat organisationen men Finansinspektionen tvingas konstatera att det alltså finns brister som inte åtgärdats. Den framtida åtgärdsplan som presenterats är till stora delar baserad på en mindre realistisk budget samt även beroende av ett kapitaltillskott och nya ägare. Den nya tilltänkta styrelsen och ledningen saknar tidigare erfarenhet av fondverksamhet. På grund härav finns inte tillräckligt underlag för att konstatera att fondbolaget kommer att leva upp till de i lag och föreskrifter ställda kraven på en sund fondverksamhet.

De brister som föreligger och alltså föreligger är så allvarliga att Finansinspektionen tvingas konstatera att fondbolaget saknar förutsättningar för att bedriva en sund fondverksamhet. Det saknas skäl att stanna vid en varning. Fondbolagets tillstånd bör därför återkallas.

Finansinspektionens skäl

1. Inledning

Fondbolaget bedriver en till sin omfattning begränsad fondverksamhet. Av fyra fonder har endast två startats med ett kapital från andelsägare. Det är Fondifond Skandihedge (Skandihedge) och Fondifond Optimal (Optimal). Skandihedge är en fondandelsfond som investerar i fonder exponerade mot aktier, obligationer, råvaror, valutor och derivatinstrument. Fondförmögenheten uppgick vid kvartalsrapporteringen den 30 september 2005 till ca 2 miljoner kronor. Antalet andelsägare understiger 10 personer. Optimal är en fondandelsfond som investerar i aktie- och obligationsfonder. Fondförmögenheten upp-

gick vid kvartalsrapporteringen den 30 september 2005 till ca 2,2 miljoner kronor. Antalet andelsägare understiger 10 personer. Enligt uppgift från fondbolaget består andelsägarna av fondbolagets ägare, styrelse samt släkt till dessa. Förvaringsinstitut är Skandinaviska Enskilda Banken.

Fondbolaget ägs till 95 procent av ett bolag, som i sin tur ägs till 100 procent av en styrelseledamot. Resterade 5 procent ägs av en annan styrelseledamot.

Fondbolaget bedriver sin verksamhet enligt den äldre LVF och har inte ansökt om så kallad omauktorisering enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF). Fondbolag har på sig till den 13 februari 2007 att erhålla nya tillstånd och därefter upphör de äldre tillstånden att gälla. Fondbolaget har uppgett att det har för avsikt att söka omauktorisering under våren 2006.

I sin ansökan om tillstånd år 2000 (dnr 00-3028-402 och 00-3532-402) beskrev fondbolaget sin tänkta organisation. Fondbolaget har vitsordat att organisationen och verksamheten kommit att bli en annan än den beskrivna eftersom fondbolaget inte har fått igång verksamheten på sätt som förväntats. Detta i sin tur har, enligt fondbolaget, berott på en varumärkestvist som alltjämt pågår. Fondbolaget har sökt registrering av varumärket "Fondifond" men har fått avslag. För närvarande ligger ärendet hos Regeringsrätten. Den pågående tvisten medförde att fondbolaget valde att inte marknadsföra fonderna. Den begränsade verksamheten har också påverkat organisationen av fondbolaget.

Fondbolaget har under ärendets handläggning till Finansinspektionen uppgett att fondbolaget haft för avsikt att sätta igång verksamheten under hösten 2005. Fondbolaget har reviderat denna uppfattning och har angett att en eventuell lansering av fonderna beror på om fondbolaget får in ett kapitaltillskott.

Finansinspektionen kan inledningsvis således konstatera att fondbolaget, som nu är inne på sitt femte verksamhetsår, ännu inte kommit igång med sin verksamhet, åtminstone inte på annat sätt än att ägare, styrelse och släkt har investerat i fonderna. Någon uttrycklig bestämmelse om detta finns inte i LVF men har intagits i LIF. Enligt LIF får ett fondbolag ett år på sig att starta upp sin verksamhet. Finansinspektionen får också inledningsvis notera att ett tillstånd att bedriva verksamhet grundar sig på den information som lämnas i en ansökan om auktorisation samt att Finansinspektionen ska informeras om väsentliga förändringar i verksamheten. Som framgår av det följande har fondbolaget under sin levnad underlåtit att hålla Finansinspektionen underrättad om utvecklingen i fondbolaget och därtill inte heller sett till att det förelegat korrekta uppgifter i bolagsregistret.

2. Utredningen i ärendet

Finansinspektionen mottog revisionsrapporten avseende 2002, med bifogad erinran till fondbolagets styrelse, från den förordnade revisorn i februari 2004. Finansinspektionen har sedan i mars och augusti 2004 haft telefonkontakter med revisorn, för att diskutera de brister i den interna kontrollen över räk-

skaperna, som togs upp i revisionsrapporten. Revisorn uppgav att fondbolaget fått bättre ordning på redovisningen och att någon erinran inte skulle komma att lämnas i den försenade revisionsrapporten avseende 2003. Finansinspektionen erhöll en rapport från förvaringsinstitutet i december 2004, av vilken framgick att anmärkningar framförts i samband med en rutinkontroll. Finansinspektionen inledde en undersökning och tillskrev fondbolaget i början av mars 2005. Först i slutet av mars 2005 erhöll Finansinspektionen revisionsrapporten avseende räkenskapsåret 2003, vilken innehöll samma anmärkningar avseende den interna kontrollen som den tidigare rapporten.

Finansinspektionen genomförde en platsundersökning hos fondbolaget den 23 mars 2005. Finansinspektionen sammanställde sedan sina iakttagelser i en skrivelse till fondbolaget i april 2005 och under juni och juli 2005 responderade fondbolaget.

Efter fortsatt utredning förelades fondbolaget i november 2005 att yttra sig över sakomständigheterna i ärendet samt Finansinspektionens preliminära slutsatser. Den 8 december 2005 möttes fondbolaget och Finansinspektionen och den 21 december 2005 inkom fondbolaget med sin svarsskrivelse.

I sin svarsskrivelse i december 2005 vitsordade fondbolaget i stora delar riktigheten i sakomständigheterna samt instämde i huvudsak i den kritik som framfördes. Fondbolaget beskrev också vilka åtgärder som har vidtagits och sina planer för framtiden.

I en skrivelse i januari 2006 har fondbolaget, via ombud, efterhört möjligheten att skjuta upp beslutet om eventuell sanktion till Finansinspektionens styrelsemöte den 21 februari 2006.

Finansinspektionen och fondbolaget har även sammanträffat den 16 januari 2006.

Fondbolaget har avslutningsvis inkommit med kompletterande yttrande den 25 januari 2006.

3. Upptäckta brister i fondbolaget

Fondbolaget har under sin verksamhet inte haft den organisation som beskrivits i ansökan om tillstånd att bedriva fondverksamhet.

Det har visat sig att fondbolaget haft en begränsad bemanning med åsidosättande av den så kallade dualitetsprincipen. Någon intern kontroll har inte förekommit under långa tider och revisorerna har i sina rapporter till fondbolaget påpekat detta vid upprepade tillfällen utan åtgärd.

Vidare har det funnits brister i hur verksamheten har bedrivits framför allt avseende vitala administrativa funktioner såsom värdering och försäljning och inlösen av fondandelar. Fondbolaget har också varit försenat med och lämnat in

bristfälliga rapporter till Finansinspektionen samt halvårsredogörelser och årsberättelser.

Det kan också konstateras att fondbolaget inte vid något tillfälle under sin verksamhetstid har informerat Finansinspektionen om den pågående varumärkestvisten och dess påverkan på verksamheten och inte heller om förändringar i fondbolagets ledning, styrelse och ägande.

Sammantaget växer en bild fram av ett fondbolag som under lång tid saknat förmåga att på ett ändamålsenligt sätt handha förvaltningen av andras finansiella tillgångar. Nedan följer en redogörelse av upptäckta brister under avsnitten Organisation, Administration och Rapporter m.m.

4. Organisation

Sakomständigheter

Under ärendets utredning har framkommit att en stor del av det som angavs i ansökan om auktorisation inte inrättats. Fondbolaget under sin verksamhetstid haft en vd som arbetat deltid (20 procent) i fondbolaget. Några andra anställda har inte funnits och vare sig placeringsråd eller riskkommitté har inrättats. Administrationen har lagts ut på en extern part. Den interna kontrollen har varit bristfällig och fondbolaget har fått kritik i flera revisionsrapporter.

a) Ledning och bemanning

I sin ansökan om auktorisation beskrev fondbolaget en organisation bestående av en vd samt minst två anställda (en tid innan handeln i fonderna påbörjades). Vidare tänkte fondbolaget inrätta ett placeringsråd för urval och uppföljning av de fonder som ingick i fondandelsfonderna. En av de anställda skulle vara ansvarig för den administrativa verksamheten. Det saknades uppgift om att fondbolaget tänkte lägga ut administrationen på en extern part.

Vid tiden för platsbesöket var den dåvarande vd:n ensamt anställd i fondbolaget. Han arbetade ca en dag i veckan men uppbar ingen lön. Han var ansvarig för förvaltningen. Fondbolaget har uppgett att styrelsen ansvarade för strategidiskussioner om förvaltningen, men detta framgick inte av styrelseprotokollen. I senare yttrande till Finansinspektionen har fondbolaget framhållit att styrelsen visst hållit sådana diskussioner, men att dessa inte har antecknats i protokollen. Fondbolaget har uppgett att ett placeringsråd inte har inrättats med hänvisning till den begränsade verksamheten.

Fondbolagets vd gick bort i april 2005. I juli 2005 utsågs till ny vd den nuvarande vd:n, som samtidigt inträdde i styrelsen. Han hade dessförinnan varit kontrollansvarig enligt uppdragsavtal. Vare sig vd-bytet eller förändringen i styrelsen registrerades i bolagsregistret. Efter påpekanden om detta från Finansinspektionen har fondbolaget enligt uppgifter sänt in handlingar till Bolagsverket. Registrering hos Bolagsverket skedde först i januari 2006.

Den nuvarande vd:n ansvarar för förvaltningen av fonderna. Han är även verksam i ett annat bolag som marknadsför utländska fonder. Vd:n arbetade tidigare med marknadsföring av fonder från Franklin Templeton. Fondbolagets fonder investerar stora delar av kapitalet i Franklin Templetons fonder.

Såväl tidigare som nuvarande vd har varit ensamt anställda i fondbolaget och det har inte funnits någon som kan träda i deras ställe i händelse av t.ex. sjukdom. Det har inte heller funnits någon som har följt upp och hanterat samt kontrollerat de beslut som fattats av vd i hans egenskap av förvaltare.

Vid platsbesöket framkom vidare att fondbolaget hade lagt ut uppgifter till två externa parter. Fondbolagets bokföring, underlag till årsredovisningar, fondbolagets kvartalsrapporter och inkomstdeklaration hade lagts ut till en redovisningskonsult och administrationen hade lagts ut på ett administrationsbolag. I oktober 2004 hade fondbolaget bytt uppdragstagare för administrationen till ett annat bolag (i fortsättning Administrationsbolaget). Administrationsbolaget tog bland annat hand om andelsägarregistret. Någon information om dessa uppdrag har inte lämnats till Finansinspektionen. I senare yttrande i ärendet angav fondbolaget att Administrationsbolaget ansvarade för löpande värdepappersadministration, bokföring, NAV-beräkningar samt rapportering till Finansinspektionen och skattemyndigheten.

b) Kontroll och uppföljning av verksamheten

Enligt ansökan om auktorisation skulle en av styrelseledamöterna ansvara för den interna kontrollen och den interna revisionen (kontrollansvarig). En av styrelseledamöterna skulle vara regelansvarig. En av de externa styrelseledamöterna skulle ansvara för att utvärdera fondbolagets organisation, rutiner och den interna kontrollen (granskningsfunktion). I ansökan angavs också att det för respektive fond kommer att finnas en riskkommitté bestående av vd och en styrelseledamot. Kommittén skulle sammanträda en gång per kvartal och till och med oftare i början. Vid sammanträdena skulle risk- och värderingsfrågor diskuteras och fondportföljerna stämmas av mot fondbestämmelserna. Vd skulle vid behov och minst en gång per månad till styrelsen rapportera om riskerna i verksamheten.

Den interna kontrollen har inledningsvis lagts på samma styrelseledamot som varit regelansvarig och i oktober 2004 lagts på den nuvarande vd:n enligt ett uppdragsavtal. Av uppdragsavtalet framgår varken arbetsuppgifter eller ansvarsområde. När vd:n tillträdde i juli 2005 anlätades en annan person på uppdragsbasis för den interna kontrollen. Fondbolaget har saknat en intern instruktion för hur den interna kontrollen ska hanteras. Fondbolaget har i senare skrivelser i ärendet uppgett att fondbolaget nu har infört rutiner att den som ansvarar för den interna kontrollen också löpande kontrollerar fondens placeringar genom elektronisk tillgång till Administrationsbolagets portföljssystem. Den kontrollansvarige har också tillgång till information om de underliggande fondernas utveckling och risk.

Fondbolaget har inte inrättat en oberoende granskningsfunktion.

Fondbolagets interna kontroll har kritiserats i revisionsrapporter från såväl 2002 som 2003. Av revisionsrapporten för 2004 framgår att den interna kontrollen har varit undermålig under räkenskapsårets inledning, men har sedan avsevärt förbättrats och kan vid räkenskapsårets utgång anses vara ändamålsenlig.

I revisionsrapporterna för 2002 och 2003 pekades på brister i redovisningen av inköp och försäljning samt fondförmögenheten. Fondbolaget hade inte löpande upprättat bokföring för Skandihedge. Det konstaterades också att transaktioner redovisats med stor eftersläpning samt att halvårsredogörelser och årsberättelser avgetts för sent. Revisorn slog fast att åtgärder måste vidtas för att förbättra den interna kontrollen. I skrivelse till styrelsen i fondbolaget, i september 2003, angav revisorn bl.a. att det saknades rutiner för dokumentation av underlag till den månatliga beräkningen av fondens marknadsvärde.

Vid platsbesöket i mars 2005 uppgav fondbolaget att det inte var säkert på vad revisorn menade med en undermålig intern kontroll samt uppgav som förklaring till bristerna att fondbolaget haft otur på ett antal punkter sedan starten. Fondbolaget hade först problem med den förste externa administratören som levererade portfölj- och redovisningssystemen. Brister i dessa system medförde förseningar i rapporteringen till Finansinspektionen. År 2004 bytte de till Administrationsbolaget. Fondbolaget uppgav vidare att de haft problem med förvaringsinstitutet som presenterade undermåligt underlag och felaktiga kurser. Dessa problem ledde till en eftersläpning av bokföringen.

Fondbolaget har inte heller inrättat en riskkommitté. Enligt uppgifter vid platsbesöket sköttes riskkontrollen av vd och den ansvarige för intern kontroll (den nuvarande vd:n) samt av förvaringsinstitutet. Vid platsbesöket uppgav den nuvarande vd:n att han kontrollerade kurser ungefär varje vecka, men arbetet var inte formaliserat eller dokumenterat. Någon rapportering till styrelsen gjordes inte eftersom den typen av risker (kredit- och motpartsrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och legala risker) inte fanns i förvaltningen. Någon redovisning av risk gjordes inte heller till andelsägarna.

Fondbolaget har i senare skrivelser till Finansinspektionen angett att fondbolaget nu löpande följer utvecklingen av de fondandelar som fonderna investerar i, inklusive nyckeltal avseende risk. Administrationsbolaget beräknar sedvanliga nyckeltal inklusive standardavvikelse.

Fondbolagets kommentarer

Fondbolaget har medgett att det har en liten organisation som är sårbar för t.ex. sjukdom. Fondbolaget har emellertid slutit avtal med Administrationsbolaget som tar emot och hanterar de förvaltningsbeslut som vd har fattat. Härigenom har fondbolaget sett till att inte samma person ensam handlägger en transak-

tion. Genom att gå över till Administrationsbolaget har många av de problem som beskrivits om den interna kontrollen lösts, även om det återstår att dokumentera alla processer fullt ut.

Fondbolaget har avseende kontrollen och uppföljningen av verksamheten uppgett att styrelsen bör utse en ledamot till att vara en oberoende granskare. Vidare har fondbolaget för avsikt att anlita en person från ett revisionsbolag att utföra den oberoende granskningen. Den styrelseledamot som tidigare var ansvarig för den interna kontrollen har uppenbarligen inte lyckats utföra ett effektivt kontrollarbete men detta har delvis berott på problem med den tidigare uppdragstagaren för administrativa tjänster. Fondbolaget har också uppgett att den interna kontrollen sköts på uppdragsbasis eftersom fondbolaget endast har en begränsad verksamhet; det har därför inte funnits underlag för en heltidsresurs för detta arbete.

Fondbolaget har medgett att processen för riskhantering inte är formaliserad eller dokumenterad och detta kommer fondbolaget att åtgärda skyndsamt. Fondbolaget har erinrat om att fondandelsfonder till sin konstruktion, genom placeringar i ett antal andra fonder, uppnår en hög grad av diversifiering och därmed låg totalrisk.

Fondbolaget har avslutningsvis anfört att det inte föreligger några besvärande intressekonflikter i och med att nuvarande vd även har uppdrag för ett annat bolag som marknadsför utländska fonder.

Finansinspektionens bedömning

Det finns inga uttryckliga lagregler som anger hur många anställda ett fondbolag måste ha. Detta beror på verksamheten. I stället har man i aktiebolagslagen och i Finansinspektionens regelverk lagt ansvaret för organisationen på styrelsen (8 kap. 4 § aktiebolagslagen (2005:551) jfr 8 kap 3 § i den äldre aktiebolagslagen (1975:1385) samt Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1999:12) om styrning, intern styrning och intern kontroll inom kredit- och värdepappersinstitut samt i fondbolag, som ersatts av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag). Ett fondbolag ska ha en ändamålsenlig organisation med en betryggande intern kontroll. Styrelsen måste alltså se till att det finns en ändamålsenlig och betryggande kontroll av verksamheten.

En allmän princip, som också kommer till uttryck i Finansinspektionens regelverk och allmänna råd, är att verksamheten organiseras utifrån den så kallade dualitetsprincipen (se 9 § i ovan angivna allmänna råd FFFS 1999:12 och 3 kap. 4 § i FFFS 2005:1). Detta innebär att arbetet ska fördelas så att ingen person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan och att det arbete som utförs av en viss befattningshavare blir föremål för en oberoende kontroll av någon annan.

Finansinspektionen inser att en fondverksamhet inte alltid är av sådan omfattning att varje funktion ska bemannas med en anställd och att det kan finnas goda skäl att uppdra åt en extern part att ta omhand vissa funktioner. I sådana situationer måste emellertid fondbolaget ha en organisation som tar omhand upphandlingen och uppföljningen av den externa uppdragstagaren (att fondbolaget har en beställarkompetens). Ansvar för verksamheten ligger alltid kvar hos fondbolaget oavsett vem som de facto tar hand om uppgiften. I en sådan situation kan mycket väl en styrelseledamot ta ansvar för uppföljningen av uppdraget.

Finansinspektionen konstaterar alltså att fondbolaget ansvarar för alla de brister som beror på att en extern uppdragstagare inte sköter sina åtaganden. Det åligger styrelsen att vidta åtgärder för att fondbolaget ska uppfylla de krav som uppställs i lag och för att verksamheten bedrivs på ett sunt sätt. I förevarande fall har styrelsen, trots upprepad kritik från revisorerna, underlåtit att vidta lämpliga åtgärder. Under 2004 har till slut fondbolaget valt att anlita en annan uppdragstagare för administrationen.

Finansinspektionen måste emellertid tillbakavisa fondbolagets påstående att fondbolaget genom samarbetet med Administrationsbolaget uppfyller kravet på dualitet. Förvaltaren och vd är en och samma person och är såsom vd ansvarig för den utlagda administrationen. Administrationsbolaget saknar i denna situation möjlighet att ifrågasätta och förhindra handläggningen av en order. Fondbolaget har inte heller uppgett vem som ska följa upp och kontrollera att Administrationsbolaget utför sitt uppdrag på ett lämpligt sätt.

Som en konsekvens av den bristfälliga organisationen har fondbolaget utsatt sig för en risk att stå utan vd och förvaltare vid äventyr av att vd:n inte kan utföra sitt uppdrag. När dåvarande vd:n gick bort i april 2005 dröjde det till den 1 juli 2005 att utse hans efterträdare.

Finansinspektionen noterar också att fondbolaget, utan att informera Finansinspektionen, helt har underlåtit att upprätta sin verksamhet i enlighet med sin ursprungliga ansökan om auktorisation. I stället har fondbolaget brottats med stora problem under flera år. Nu har fondbolaget vidtagit åtgärder bland annat genom att anlita Administrationsbolaget. Fondbolaget har emellertid inte upprättat och dokumenterat hur den interna kontrollen ska utövas och har heller ännu inte utsett en oberoende granskare. Finansinspektionen har i ett sent skede fått information om hur fondbolaget avser att ta omhand organisationen i framtiden, se avsnitt 7.

5. Administrationen (värdering samt in- och utträden)

Sakomständigheter

Vid sidan av de organisatoriska brister som uppmärksammats har Finansinspektionen noterat brister i den faktiska verksamheten. Det är fråga om hur

fonderna har värderats och följts upp samt hur in- och utträde ur fonden har skötts.

a) Värdering och uppföljning av fondinnehav

I sin ansökan om auktorisation uppgav fondbolaget att fondernas värde skulle beräknas varje bankdag och ske automatiskt genom bolagets datasystem.

Vid platsbesöket i mars 2005 kunde Finansinspektionen konstatera att fondbolaget saknade ett datasystem för att följa upp fondernas innehav eller utveckling. I stället kontrollerades innehaven och värdet på de underliggande fonderna genom månadsvisa depåutdrag från förvaringsinstitutet. Fondbolaget kunde inte svara på hur värdet kontrollerades i mellantiden och inte heller för hur man kontrollerade likviditeten i fonderna vid tidpunkten för orderläggning. Vid platsbesöket var det också oklart hur fondbolaget fortlöpande kontrollerade in- och utflöden ur fonderna eftersom fondbolaget då inte hade tillgång till andelsägartransaktionerna; dessa fanns hos Administrationsbolaget.

Vid platsbesöket saknades vidare interna rutiner för värdering och vd:n kunde inte heller redogöra för dessa rutiner. Fondbolaget hänvisade till Administrationsbolaget. Administrationsbolagets representant, som deltog vid platsbesöket, kunde emellertid inte klargöra hur rutinerna såg ut. Vid besöket angav fondbolaget att förvaringsinstitutet levererade kurser, beräknade NAV-kurser m.m. åt fondbolaget.

I senare skrivelser i ärendet har fondbolaget klarlagt att det är Administrationsbolaget som är ansvarig för värderingen och beräkning av NAV-kurser och det har aldrig varit fråga om att förvaringsinstitutet skulle göra detta.

b) Försäljning och inlösen

Fonderna är öppna för in- och utträde den sista bankdagen i varje månad. Vid platsbesöket uppgav fondbolaget att Administrationsbolaget skötte andelsägarregistret. Dessförinnan skötte den förra administratören registret och fondbolaget har aldrig tagit om hand om registret själv.

Fondbolaget har beskrivit rutinerna vid ordergivning. Fondbolaget vidarebefordrade de skriftliga orderhandlingarna till Administrationsbolaget. Några handlingar sparades inte hos fondbolaget och alla original förvarades av Administrationsbolaget. I senare yttrande har fondbolaget uppgett att man ändrat rutinerna och att man numera förvarar originalen hos fondbolaget och att Administrationsbolaget har en kopia.

Finansinspektionen har begärt in kopior på orderunderlag, avräkningsnotor, transaktionsutdrag i fonderna m.m. under perioden den 1 januari 2004 till den 22 mars 2005. Vid en granskning har Finansinspektionen kunnat konstatera en rad brister. För det första har fondbolaget inte lyckats presentera samtliga orderunderlag från den granskade perioden. Vidare framgick att fondbolaget i

nära nog samtliga fall åsidosatt fondbestämmelserna genom att tillåta inträde i fonden trots att likvid erlagts efter bryttiden (men före värderingstidpunkten). Vidare synes fondbolaget ha underlåtit att skicka ut skriftlig bekräftelse på inträde i fonden. Vid ett tillfälle var bekräftelsen daterad till den 29 mars 2005 trots att inträdestidpunkten var den 31 juli 2004.

Fondbolagets kommentarer

Fondbolaget har uppgett att man nu börjat använda sig av Administrationsbolagets tjänst med elektronisk access till portföljssystemet. Administrationsbolaget i sin tur har tillgång till depåbankernas system. Enligt fondbolaget är det viktigast att man i administrationen har insyn i portföljen och att det är mindre viktigt för förvaltaren. Fondbolaget har vidare anfört att det inte finns några formella krav på att ett fondbolag ska ha systemtillgång till depåinnehaven.

Fondbolaget har medgett att man i vissa fall inte har efterlevt fondbestämmelserna vad avser likvid efter bryttiden. Någon andelsägare kan emellertid inte ha fördelats eftersom ordern alltid har kommit in före månadsskiftet och att det således inte har förekommit någon försäljning av fondandelar till känd kurs. Fondbolaget har också ifrågasatt slutsatsen att bekräftelse på inträde har skickats ut för sent enbart på den grunden att en kopia på orderbekräftelsen har skrivits ut långt senare.

Finansinspektionens bedömning

Det är oroväckande att ansvarig förvaltare vid platsbesöket inte kunde svara på hur värderingen och uppföljningen av portfölj innehavet gick till. Fondbolaget har därefter konkretiserat sin beskrivning av hur värderingen går till med hänvisning till Administrationsbolagets uppdrag.

Finansinspektionen håller med fondbolaget om att det inte finns några formella krav på att ett fondbolag måste ha systemtillgång till depåinnehavet, dvs. till hur portföljen ser ut. Man kan säkerligen tänka sig olika alternativ. Det är emellertid viktigt att förvaltaren vet hur portföljen ser ut när han beslutar om en förvaltningsåtgärd. Tillgång till sådan information är också viktig för att fondbolaget ska kunna följa upp Administrationsbolagets verksamhet. Fondbolaget har nu fått access till portföljssystemet.

Finansinspektionen konstaterar också att fondbolaget inte har haft tillräckliga rutiner för in- och utträde ur fonden samt att man också har brutit mot fondbestämmelserna. Även om fondbolagets tillåtande attityd mot likvid erlagd efter bryttiden kanske inte har orsakat någon skada för fondandelsägarna, vittnar förfarandet om att fondbolaget saknat administrativ förmåga.

Fondandelsägarnas rätt att få en skriftlig bekräftelse av sitt andelsinnehav framgår av 31 § tredje stycket LVF. Det är inte förenligt med den bestämmelsen att skicka ut en bekräftelse flera månader senare. Fondbolaget har heller inte förnekat detta utan har endast ifrågasatt om man kan dra sådana slutsatser;

det synes återigen vara så att fondbolaget inte kan kontrollera om en bekräftelse gått ut i tid eller inte. Det är vidare av största vikt att orderunderlagen sparas hos fondbolaget (jfr 7 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078)).

6. Rapporter m.m.

Sakomständigheter

a) Kvartalsrapportering

Fondbolaget har konsekvent lämnat in sin kvartalsrapportering för sent till Finansinspektionen. Fondbolaget har rapporterat i tid endast en gång av 17 rapporteringstillfällen. Fondbolaget har även varit sen vid de senaste rapporteringstillfällena, under detta ärendes handläggning. Detta gäller exempelvis för rapporteringen för såväl det andra som det tredje kvartalet 2005.

Vid kvartalsrapporteringen per den 31 december 2004 fanns felaktiga uppgifter om innehavet i en fond. Enligt rapporten hade fonden ett innehav i en annan fond motsvarande drygt 57 procent av fondförmögenheten. Detta var anmärkningsvärt eftersom fonden enligt fondbestämmelserna fick ha max 50 procent i en annan fond. Det visade sig att man av misstag inte redovisat fondens likvida medel och att man därigenom fått en för stor viktning. Denna rapport har upprättats efter det att Administrationsbolaget övertagit hanteringen av rapporteringen. Fondbolaget har i juli 2005 uppgett att man infört nya rutiner för rapportering i syfte att undvika felaktigheter i rapporteringen.

b) Årsberättelser och halvårsredogörelser samt informationsbroschyren

Fondbolaget har genomgående varit försenat med att inkomma med årsberättelser och halvårsredogörelser. Årsberättelsen för år 2003 avseende Skandihed-ge är fortfarande inte ingiven till Finansinspektionen. Årsberättelserna för 2004 inkom drygt två månader för sent. Halvårsredogörelserna för 2005 var de första handlingarna som getts in i tid.

Oklara uppgifter har lämnats i Optimals årsberättelse för år 2004. I årsberättelsen angavs att fondförmögenheten vid slutet av år 2004 uppgick till 2,5 miljoner kronor varav 42 procent var placerade i likvida medel. Uppgifterna stämde inte med de som lämnats i kvartalsrapporten per den 31 december 2004. Där angavs att fondförmögenheten uppgick till 1,5 miljoner kronor samt att de likvida medlen uppgick till ca 51 000 kronor. Finansinspektionen uppgav sistnämnda belopp i sin skrivelse i april 2005 och fondbolaget har inte reagerat mot dessa uppgifter. Det är oklart vilka uppgifter som är korrekta.

I revisionsrapporterna för 2002 och 2003 uppgavs att fondbolaget inte debiterat några förvaltningsavgifter. Fondbolaget kunde inte vid platsbesöket redogöra för orsaken till detta men uppgav att det framgick av informationsbroschyerna att någon förvaltningsavgift inte togs ut; dessa informationsbroschyren hade

emellertid makulerats. Av de informationsbroschyrer som gavs in i ärendet i juli 2005 framgår att förvaltningsavgift ska tas ut.

c) Kommunikationen med fondbolaget

Finansinspektionen har i flera ärenden haft svårt att få uppgifter och information från fondbolaget. Ansökan om auktorisation inkom exempelvis i april 2000 och beslut kunde meddelas först i december 2001. Ärendet fördröjdes av en omfattande korrespondens och flera påminnelser. Fondbolaget fick anstånd bland annat med hänvisning till sjukdom hos fondbolagets företrädare. Mönstret gick igen i ett ärende om ändring av fondbestämmelser som anhängiggjordes i oktober 2003. Under ärendet begärde fondbolaget gång på gång anstånd med att komplettera ärendet. Den 11 juni 2004 tvingades Finansinspektionen att avslå ansökan.

Fondbolagets kommentarer

Fondbolaget har vitsordat Finansinspektionens kritik av för sena kvartalsrapporter, men har uppgett att man numera har tydligt fokus på att efterleva regelverket och att den numera ändamålsenliga administrativa funktionen skapat förutsättningar för detta. Förseningarna av kvartalsrapporter, halvårsredogörelser och årsberättelser berodde inledningsvis på den förre administratören och i senare skede på tillfälligheter och vissa brister i bemanning och back-up. Förseningar berodde också på den tidigare vd:s plötsliga frånfalle. Fondbolaget har också vitsordat bristerna i kommunikation i de tidigare ärendena.

Finansinspektionens bedömning

Fondbolaget har under flera år – och i vissa delar alltså – uppvisat stora brister i den informationsgivning som är så vital för fondverksamheten. Fondbolaget har lämnat rapporter för sent och informationen har varit bristfällig. Härigenom har fondbolaget brutit mot bestämmelserna om halvårsredogörelse och årsberättelse i 27 § LVF och om kvartalsrapporteringen i 3 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2001:17) om kvartalsrapportering för fondbolag och värdepappersfonder m.m., som ersatts av 18 kap. i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2004:2) om investeringsfonder. Fondbolaget har även brutit mot 26 § LVF, enligt vilken det åligger fondbolaget att ha en aktuell informationsbroschyr tillgänglig. Enligt 7 kap 2 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1997:11) om värdepappersfonder, ska informationsbroschyren omarbetas och inges till Finansinspektionen så snart det har inträffat ändringar av inte oväsentlig betydelse för fonden och fondandelsägarna. Ett exempel på en sådan ändring är avgiftens storlek. I tidigare ärenden har Finansinspektionen också haft stora svårigheter med att få korrekt information från fondbolaget.

Fondbolaget har som förklaring till detta i princip hänvisat till problem med tidigare uppdragstagare samt till olyckliga omständigheter. Det går att konstatera att fondbolaget har känt till de krav som ställs på information men att fondbolaget misslyckats med att tillmötesgå dessa krav. Även om ett fondbolag

lägger ut viss verksamhet på annan kvarstår ansvaret på fondbolaget. Fondbolagets styrelse har inte fullgjort sitt ansvar och har brustit i styrningen av verksamheten.

7. Fondbolagets planerade åtgärder

Fondbolaget har i sin skrivelse i december 2005 uppgett att det finns planer på att vidta ett antal åtgärder, under förutsättning att fondbolaget får behålla sitt tillstånd, i syfte att skapa en långsiktigt hållbar fondförvaltningsverksamhet.

Åtgärderna omfattar en förstärkning av organisationen på så sätt att det i fondbolaget kommer att finnas tre anställda befattningshavare vid sidan av den utlagda verksamheten. Vd kommer att ansvara för den löpande verksamheten och för uppföljning av den utlagda verksamheten m.m. Dessa arbetsuppgifter bedöms inledningsvis motsvara en halvtidstjänst, på sikt sannolikt något mindre. Därutöver kommer nuvarande vd att kvarstå som förvaltningsansvarig och en annan, namngiven person, kommer att arbeta som marknadsansvarig.

Fondbolaget har vid sammanträde med Finansinspektionen den 16 januari 2006 justerat uppgifterna avseende bemanning något. Den person som tidigare skulle vara marknadsansvarig, kommer istället att anställas som vd på heltid. Personen bor för närvarande utomlands och har erfarenhet av återförsäkringsverksamhet. Anledningen till att fondbolaget nu anser att vd-tjänsten kräver engagemang på heltid, är bl.a. att fondbolaget fått intrycket att Finansinspektionen inte anser det vara tillfyllest med en halvtidstjänst. Vidare kommer en ställföreträdande vd (administrativ chef) att anställas på heltid alternativt deltid. Denna person kommer att vara kontorschef med ansvar för intern kontroll, riskkontroll, klagomål och uppföljning av utlagd verksamhet. Personen har tidigare varit informationsansvarig på ett investmentbolag. Nuvarande vd kommer alltså att kvarstå som förvaltningsansvarig på åtminstone halvtid.

Fondbolaget har vidare uppgett att det avser att anlita en resurs från ett revisionsbolag för att ta hand om den oberoende granskningsfunktionen.

Härutöver avser fondbolaget att ansöka om omauktorisering under våren 2006, att byta namn på fondbolaget samt att därefter genomföra en bredare lansering av fonderna.

Fondbolaget har emellertid uppgett att dessa planer förutsätter ett kapitaltillskott till fondbolaget vilket i sin tur innebär att fondbolaget får nya delägare som kan bistå med detta kapital. Nuvarande vd för löpande diskussioner med olika möjliga intressenter. Det kapitalbehov som erfordras i ett uppbyggnadskede bedöms uppgå till 3-10 miljoner kronor. De nya ägarna ska också bidra med kapital till fonderna. När en ny ägare inträder blir det också naturligt att se över styrelsesammansättningen. Avsikten är att i framtiden ha en styrelse bestående av tre personer, varav två är externa. Någon av de externa blir sannolikt den tänkta nye delägaren.

Vidare har fondbolaget uppgett att det fordras ytterligare kapital till fonderna. Minsta kritisk volym för kapital är enligt fondbolaget 5 miljoner kronor per fond. För att bära de planerade kostnaderna krävs en total fondförmögenhet på minst 200 miljoner kronor.

Vid sammanträdet den 16 januari 2006 har fondbolaget också i viss mån ändrat uppgifterna avseende kapitalbehovet. Fondbolaget har idag ett eget kapital uppgående till 3,3 miljoner kronor. Detta kapital räcker enligt en av fondbolaget upprättad budget till att bedriva verksamhet under 1,5 år. Det är emellertid oklart i vilken omfattning verksamheten kan bedrivas. Fondbolaget uppgav samtidigt att dess planer var att innan januari månads utgång ha fått in en ny delägare i fondbolaget och därmed nytt kapital.

Fondbolaget har i sitt kompletterande yttrande den 25 januari 2006 lämnat ytterligare och delvis nya uppgifter angående kapitaltillskott, styrelse och organisation. Tillsammans med yttrandet har fondbolaget lämnat in ett skriftligt åtagande från huvudägaren, enligt vilket huvudägaren åtar sig att under 2006, allt eftersom behov uppkommer, lämna ett kapitaltillskott om 3 miljoner kronor till fondbolaget. Till yttrandet bifogas årsredovisning för huvudägaren avseende 2004/2005. Fondbolaget har uppgett att kapitaltillskottet gör att fondbolaget kan driva verksamheten vidare under 2006 och samtidigt göra de satsningar avseende marknadsföring och rekrytering av personal, som är nödvändiga för att fondbolaget ska attrahera kapital till fonderna och därigenom få intäkter.

Fondbolaget har anfört att härutöver ska ytterligare kapital på 3 - 6 miljoner kronor tillföras fondbolaget, genom nyemission till en eller flera nya investerare. Diskussioner pågår för närvarande med olika aktörer och förhandlingarna beräknas slutföras under första kvartalet 2006.

Fondbolaget har också gett in en budget avseende de kommande tre åren. Denna bygger på att det totala genomsnittliga förvaltade kapitalet i fonderna år 2006 uppgår till 100 miljoner kronor och år 2008 till 500 miljoner kronor. Intäkterna består av fast förvaltningsavgift och prestationsbaserad ersättning och uppgår enligt beräkningarna till sammanlagt 3 miljoner kronor år 2006 respektive 15 miljoner kronor år 2008. De sammanlagda kostnaderna beräknas till 2,5 miljoner kronor år 2006 och ca 3 miljoner kronor år 2008. Detta medför ett överskott för 2006 på 500 000 kronor och för 2008 på ca 12 miljoner kronor. Fondbolaget har också redogjort för "ett sämsta möjliga scenario", som innebär att förvaltad kapital kommer att uppgå till 50 miljoner kronor. I detta fall kommer fondbolaget att gå med 1,5 - 2 miljoner kronor i förlust per år. Ägarna kommer i sådant fall att tillskjuta medel som återställer det egna kapitalet.

Fondbolaget har uppgett att samtliga nuvarande styrelseledamöter kommer att entledigas vid en extra bolagsstämma under förutsättning att fondbolaget får behålla sitt tillstånd. Den nya styrelsen kommer att bestå av tre personer. Till styrelseordförande kommer en advokat som huvudsakligen arbetar med processer, skiljeförfaranden, fusioner och företagsförvärv att utses. Han arbetar också som konkursförvaltare och har erfarenhet av försäkrings- och återförsäkringsju-

ridik. En tidigare finanschef för ett försäkringsbolag, som numera arbetar som konsult, kommer att utses till styrelseledamot. Slutligen kommer den person som anställs som vd att ingå i styrelsen.

De anställda kommer att vara samma personer som redogjordes för vid mötet den 16 januari, med det förtydligandet att samtliga kommer att arbeta heltid. Fondbolaget har nu lämnat in CV för den blivande vd:n, av vilket framgår att han för närvarande arbetar som konsult inom riskhantering och affärsutveckling. Han har tidigare innehaft olika positioner inom återförsäkringsbranschen. Utöver de tre anställda kommer en finanskonsult att anlitas under 2006 bl.a. för att stötta den administrativa chefen under ett inledningsskede. Styrelseordföranden kommer att vara regelansvarig.

Slutligen har fondbolaget tillsammans med det kompletterande yttrandet gett in en preliminär verksamhetsplan, som är avsedd att bifogas den planerade ansökan om omauktorisering. Verksamhetsplanen innehåller till stora delar samma uppgifter som har lämnats i yttrandet avseende kapitaltillskott, styrelse och ledning. Vidare anges i verksamhetsplanen att styrelsen avser att upprätta och fastställa interna instruktioner avseende förvaltningen av fonderna, intern kontroll, oberoende granskning, klagomålshantering och rapportering till Finansinspektionen om händelser av särskild betydelse samt upprätta etiska riktlinjer.

8. Fråga om sanktion

Finansinspektionen ska återkalla ett tillstånd att utöva fondverksamhet eller sådan annan näringsverksamhet som anges i 3 § LVF om fondbolaget genom att överträda LVF eller på annat sätt visat sig olämpligt att utöva fondverksamhet (43 § första stycket 2 LVF).

Utredningen visar att en rad brister föreligger och alltjämt föreligger i fondbolagets organisation och verksamhet. Styrelsen har misslyckats med att leda verksamheten och vidta de åtgärder som varit nödvändiga. I princip bedrivs inte någon fondverksamhet i fondbolaget och den organisation som valts har inte varit tillräcklig för att ta tillvara de få andelsägarnas intressen. Finansinspektionen kan, mot bakgrund av de begränsade resurserna och de bristfälliga verktyg som fondbolaget haft, ifrågasätta om fondbolaget förmått att förvalta fonderna på ett adekvat sätt. Därtill har fondbolaget brustit i sin administration av fonderna vilket lett till bristfällig information till såväl andelsägare som Finansinspektionen. Dessa brister har inte varit tillfälliga och fondbolaget har ännu inte, drygt fyra år efter start, lyckats få igång en bärkraftig verksamhet. Efter en sammantagen bedömning finner Finansinspektionen att fondbolaget genom att bryta mot bestämmelser i lag och i övrigt visat sig olämpligt att utöva fondverksamhet och annan näringsverksamhet i sådan utsträckning att skäl för återkallelse föreligger.

Fondbolaget har uppgett att det till stora delar instämmer i Finansinspektionens kritik på enskilda punkter. Sammanfattningsvis har fondbolaget angett att de

tidigare missförhållandena kan utgöra grund för sanktion mot fondbolaget, men att de redan genomförda och planerade framtida åtgärderna utgör grund för en lindrig bedömning i sanktionsärendet.

Finansinspektionen har under utredningens gång kunnat se att fondbolaget, framför allt genom att tydligare definiera uppdraget med Administrationsbolaget, har vidtagit vissa åtgärder i syfte att komma till rätta med problemen. Samtidigt har det även under utredningen förekommit brister i t.ex. rapporteringen till såväl Finansinspektionen som Bolagsverket. Fondbolaget har presenterat en rad åtgärder som även Finansinspektionen finner nödvändiga för att säkerställa en sund verksamhet. Med tanke på de få men ändå befintliga andelsägarna bör sådana åtgärder vidtas skyndsamt. Finansinspektionen kan konstatera att de personer som fondbolaget avser att utse till nya styrelseledamöter saknar tidigare erfarenhet av fondverksamhet. Detsamma gäller de personer som anställts som vd respektive administrativ chef. Finansinspektionen noterar att den person som ska vara administrativ chef med ansvar för intern kontroll, riskkontroll och uppföljning av utlagd verksamhet saknar relevant erfarenhet av sådan verksamhet. Finansinspektionen konstaterar vidare att det är just på dessa områden som fondbolaget uppvisat stora brister. Den person som ska handha förvaltningen har varit involverad i fondbolaget på olika sätt sedan starten.

Finansinspektionen finner den presenterade budgeten mindre realistisk. Fondbolaget beräknar att på ca 2 år ha uppnått ett förvaltad kapital på 500 miljoner kronor. Fondbolaget förvaltar idag ett kapital uppgående till ca 4 miljoner kronor. När det gäller intäktssidan i den ingivna budgeten, vilken inbegriper prestationsbaserad ersättning om 1-5 miljoner kronor per år, så noterar Finansinspektionen att fondbolaget enligt sina fondbestämmelser inte har rätt att ta ut någon prestationsbaserad ersättning. Med hänvisning till den ingivna årsredovisningen avseende huvudägaren, konstaterar Finansinspektionen att huvudägaren inte har tillräckligt rörelsekapital för att infria sitt åtagande. Enligt fondbolagets egen uppfattning behövs ytterligare kapitaltillskott om 3-6 miljoner kronor. Fondbolaget har inte kunnat presentera någon information om de potentiella investerarna.

Finansinspektionen tvingas konstatera att de planerade åtgärderna kantas av stor osäkerhet samt att fondbolaget har presenterat en styrelse och en ledning som saknar erfarenhet av fondverksamhet. Denna osäkerhet förstärks därtill av att fondbolaget inte förmått skapa en organisation på sätt som beskrivits i sin ursprungliga ansökan om auktorisation och under fyra års tid inte fått igång sin verksamhet. Fondbolaget har anfört att det haft otur och att problemen berott på någon annan än fondbolaget. Finansinspektionen måste understryka styrelsens ansvar för att en sund fondverksamhet bedrivs. Av dessa skäl finner Finansinspektionen att det inte finns skäl att stanna vid en varning.

Tillståndet bör därför återkallas.

Mot bakgrund av att det i dagsläget bedrivs en begränsad verksamhet i fondbolaget, att andelsägarna är få och att fondbolaget har en begränsad bemanning finns skäl att låta beslutet gälla omedelbart.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I den slutliga handläggningen har, förutom generaldirektören Ingrid Bonde, chefsjuristen Gent Jansson och biträdande avdelningschefen Joakim Schaaf deltagit. Föredragande har varit juristen Caroline Hammarlund.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg
Styrelseordförande

Caroline Hammarlund
Jurist

För kännedom, enligt bilaga 2.